

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ЗВІТ

Комітету НААУ з питань інформаційної політики
та взаємодії із засобами масової інформації

за 2024 рік

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМІТЕТ

Комітет з питань інформаційної політики та взаємодії із засобами масової інформації є постійно діючим колегіальним дорадчим органом, утвореним при Національній асоціації адвокатів України рішенням Ради адвокатів України від 26 травня 2017 року №138.

Метою створення Комітету є: інформаційного суверенітету НААУ, органів адвокатського самоврядування, адвокатів, сприяння поширенню суспільно важливої інформації НААУ, органів адвокатського самоврядування, адвокатів в Україні та за її межами, забезпечення функціонування інформаційних ресурсів НААУ, органів адвокатського самоврядування, адвокатів забезпечення здійснення реформ ЗМІ НААУ, адвокатів, органів адвокатського самоврядування щодо поширення суспільно важливої інформації.

Основними завданнями Комітету є:

- формування інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки;
- висвітлення діяльності органів адвокатського самоврядування;
- інформаційна політика НААУ, адвокатів, органів адвокатського самоврядування у сфері інформації та інформаційної безпеки;
- забезпечення свободи слова, права адвокатів на інформацію;
- проведення інформаційних заходів щодо позиціонування НААУ, адвокатів, органів адвокатського самоврядування в Україні та за її межами;
- підтримка підготовки НААУ, адвокатами, органами адвокатського самоврядування інформаційної продукції та популяризація її в Україні та за кордоном;
- захист інформаційного простору НААУ, адвокатів, органів адвокатського самоврядування від зовнішнього інформаційного впливу;
- нормативно-правове регулювання у сфері забезпечення інформаційного суверенітету НААУ, адвокатів, органів адвокатського самоврядування;
- методична та практична допомога пресслужбам та ЗМІ адвокатів, органів адвокатського самоврядування у сфері та з питань комунікацій та інформації, інформаційної політики, інформаційної безпеки, у тому числі щодо використання в громадській, науковій або публіцистичній діяльності.

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

станом на 31.12.2024

Голова Комітету

Шевчук Олексій Анатолійович

Заступник голови Комітету

Радзівський Юрій Євгенійович

Секретар Комітету

Бузанов Дмитро Вікторович

Склад Ради Комітету

Куц Ярослав Олександрович

Сердюк Віталій Анатолійович

Черних Олександр Сергійович

Ємельянов Володимир Романович

3. ПРОВЕДЕНІ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ ПРОТЯГОМ 2024 РОКУ

19 січня відбулося перше в цьому році засідання Комітету. Так, представники обговорили шляхи можливої взаємодії з органами журналістського самоврядування з метою реагування на порушення журналістами професійних гарантій адвокатської діяльності. Зі свого боку Комітет готовий ретельно перевіряти інформацію щодо порушення адвокатами професійних прав і гарантій журналістів.

16 лютого відбулося чергове засідання Комітету. Так, учасники заходу обговорили план діяльності на 2024 рік і спланували проведення серії подій, предмет яких належить до їхньої компетенції. У цьому році Комітет, крім того, планує зосередити свою діяльність на такому:

- протидія і реагування на медіабулінг адвокатів;
- систематичне висвітлення міжнародних стандартів адвокатської діяльності (статті в ЗМІ, кругли столи, конференції, пости на особистих сторінках у соціальних мережах);
- проведення публічних обговорень / круглих столів із критиками діяльності НААУ з метою проведення роз'яснювальної роботи;
- реагування на факти порушення Правил адвокатської етики в мережі “Інтернет” тощо.

19 квітня відбулося чергове засідання Комітету. Члени Ради затвердили рішення про необхідність звернення до Голови Ради адвокатів України із законотворчою ініціативою про запровадження адміністративної відповідальності за ототожнення адвоката з клієнтом. Таким чином, Комітет напрацював проект Закону, пояснювальну записку та порівняльну таблицю, які було направлено Голові РАУ надалі для затвердження та передачі парламентарям.

2 травня відбулося чергове засідання Комітету. Так, учасники заходу обговорили звернення до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення щодо фактів порушення професійних гарантій адвокатів журналістами. До засідання долучились адвокати, яких публічно ототожнювали та бурили в мережі “Інтернет”. Окрім цього, голова Комітету особисто у телефонному режимі поспілкувався з тими адвокатами, які не змогли долучитися до засідання.

Отже, учасники зібрали необхідні кейси порушення гарантій адвокатів зі сторони журналістів та готують відповідне звернення до Нацради.

3. ПРОВЕДЕНІ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ ПРОТЯГОМ 2024 РОКУ

30 серпня пройшло засідання Комітету у приміщенні НААУ. На порядок денний було винесено обговорення можливих шляхів взаємодії із Національною Радою з питань телебачення та радіомовлення. Представники Комітету запланували провести спільну зустріч із членами Національної Ради та знайти спільні механізми щодо припинення ототоження адвокатів з їхніми клієнтами представниками ЗМІ.

1 листопада відбулося чергове засідання Комітету у приміщенні НААУ. Так, на засідання було запрошено адвоката, якого публічно принизили засоби масової інформації. За результатом слухання адвоката-скаржника Комітет надав відповідну правову оцінку інциденту та направив листи до представників ЗМІ з метою усунення виявленого порушення та недопущення цього надалі.

13 вересня відбулося планове засідання Комітету. На порядок денний було винесено законопроектну роботу щодо стану проекту «Про внесення змін до КУпАП про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення гарантій адвокатської діяльності» (реєстр. [№11279 від 21.05.2024](#)) та формування позиції відносно негативних висновків окремих Комітетів ВРУ щодо законопроекту.

4. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

11 жовтня проведено неофіційну спільну зустріч Комітету та Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення щодо обговорення проблемних питань недопущення порушення професійних гарантій адвокатської діяльності у медіа з боку журналістів. Учасники заходу підтвердили актуальність проблеми, коли замовні матеріали в ЗМІ нищать репутацію, адвокатів, журналістів та застосовуються як тиск на громадян.

Так, для початку співпраці представники обумовили можливість підписання взаємного Меморандуму та залучення парламентарів з метою розроблення механізмів протидії.

Нова модель суду присяжних, яку нещодавно схвалила за основу Верховна Рада України, викликає чимало спорів у професійній спільноті. Адже є обґрунтовані сумніви у її відповідності українським реаліям.

12 грудня проект Закону №3843 від 14.07.2020 «Про суд присяжних» став предметом обговорення на круглому столі, який організував і провів Комітет.

Заступник голови Комітету Верховної Ради з питань правоохоронної діяльності **Григорій Мамка** запевнив, що парламентарі готові доопрацьовувати проект та вносити правки до нього від адвокатів. Також нардеп звернув увагу, що цей проект необхідно розглядати у комплексі з іншим проектом №3845 від 14.07.2020 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку із прийняттям Закону України «Про суд присяжних», а також пообіцяв підтримати адвокатуру, аби її думка була почута законодавцями.

Адвокат Міжнародного кримінального суду, експерт з організації суду присяжних Ілля Новіков розповів, що суд присяжних є його пристрастю та володіє понад 20-річним стажем роботи з ним у статусі адвоката. Але, на його думку, концепція законопроекту є мертвонародженою. Дієвою була б модель повноцінного суду присяжних, тобто колегія з п'яти громадян без професійних зв'язків із судовою системою, що розглядають кримінальну справу окремо від суддів та без їхньої присутності у нарадчій кімнаті.

Експерт застеріг, що така модель буде сприяти збільшенню кількості виправдувальних вироків судів і це може викликати обурення суспільства, однак вона є найбільш об'єктивною та незалежною.

Частково підтримав позицію колеги адвокат Олександр Тананакін. Він вважає, що в чинній редакції законопроект прийнятий не буде, адже він містить безліч розбіжностей між реальним життям та описаною парламентарями моделлю. З таким судом присяжних розгляд справи зведеться виключно до оцінки ораторського мистецтва сторін, і доля людини буде вирішуватися виключно через призму суб'єктивного вподобання виступів присяжним, наче у театрі.

Голова Комітету кримінального права та процесу Ради адвокатів Одеської області Денис Пономаренко виявився прихильником класичного суду присяжних. Він не підтримує чинну модель з трьох осіб та двох професійних суддів, що передбачена Кримінальним процесуальним кодексом. Адвокат провів паралелі через історичний аспект та проаналізував недоліки минулого.

Голова Комітету НААУ Олексій Шевчук наголосив, що на базі НААУ буде створено тимчасову робочу групу, яка буде вивчати питання суду присяжних в Україні. Адже це важлива ініціатива. Водночас проект №3843 викликає спірні питання, зокрема, щодо виборності присяжних, їх антикорупційної захищеності та нерозривності із судовим робочим процесом.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/yhbhju>

4. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

4 березня опубліковано відкрите звернення Комітету щодо ототожнення адвокатів у ЗМІ. Досить поширеними є випадки, коли інформація про діяльність захисника подається упереджено, з використанням неправдивих, неперевіраних чи неточних даних, без з'ясування думки адвоката, який згадується у матеріалі. Чи не нормою сьогодні стало емоційне забарвлення та спотворення роботи з надання правничої допомоги, яка передбачена Конституцією України та процесуальними кодексами. При цьому прямо порушуються гарантії адвокатської діяльності. Через нехтування презумпцією невинуватості, коли обвинувачених ще до вироку називають злочинцями, а адвокатів – захисниками злочинців, адвокатів фактично ототожнюють з клієнтами, що прямо забороняється Законом «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Через це у громадськості формується негативне ставлення як до конкретного захисника (що впливає на ділову репутацію особи), так і до інституту адвокатури загалом.

Захист адвокатів від зовнішнього інформаційного впливу є одним із завдань Комітету НААУ з питань інформаційної політики та взаємодії зі ЗМІ.

Тому Комітет просить адвокатів, які стикалися з порушенням гарантій їхньої діяльності з боку медіа та окремих журналістів, надати інформацію про такі факти на пошту o.shevchuk@mail.unba.org.ua або [заповнити відповідну гугл-форму](#).

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/rrjsk>

Однією з гарантій адвокатської діяльності, закріплених профільним законом, є заборона ототожнення адвоката з клієнтом. Сьогодні фіксуються численні випадки порушення цієї гарантії, що несе загрози функціонуванню інституту адвокатури та розвитку України як правової держави.

Зважаючи на це, у Комітеті підготували [проект Закону «Про внесення змін Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення гарантій адвокатської діяльності»](#).

Відзначається, що проблема ототожнення адвоката з клієнтом набула особливого розмаху з різким зростанням кількості кримінальних проваджень, пов'язаних зі збройною агресією РФ, а також розглядом справ, фігурантами у яких виступають представники держави-агресора, а також їхні посібники.

Документом пропонується запровадити у КУпАП новий склад адміністративного правопорушення, що посягає на встановлений порядок управління, та встановити покарання за його вчинення.

Проект Закону з відповідним обґрунтуванням направлено голові підкомітету з питань організації та діяльності адвокатури, органів надання правової допомоги Комітету ВР з питань правової політики **Володимиру Ватрасу**.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/sthbq>

4. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

У Верховній Раді підтримали ініціативу Національної асоціації адвокатів України щодо встановлення адміністративної відповідальності за порушення заборони ототожнення адвоката і клієнта.

Голова підкомітету з питань організації та діяльності адвокатури, органів надання правової допомоги Комітету ВР з питань правової політики Володимир Ватрас та ще 27 народних депутатів внесли до парламенту проект Закону «Про внесення змін Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення гарантій адвокатської діяльності» (реєстр. [№11279 від 21.05.2024](#)), [підготовлений раніше у Комітеті НААУ](#).

Згідно з документом главу 15 Кодексу пропонується доповнити новим складом правопорушення, що посягає на встановлений порядок управління.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/upqja>

Проти адвоката, який працював на посаді інспектора у прокуратурі та одночасно отримував доручення від системи безоплатної правничої допомоги і виконував їх у суді, порушено дисциплінарну справу.

Рішення про наявність ознак дисциплінарного проступку та порушення справи ухвалила Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури під час засідання 27 червня, передає «Закон і Бізнес».

Нагадаємо, під час розгляду у Переяслав-Хмельницькому міськрайонному суді Київської області кримінального провадження прокурор звернулася з клопотанням про відвід захиснику обвинуваченого, оскільки їй стало відомо, що адвокат є діючим штатним працівником Київської обласної прокуратури.

Цього адвоката було призначено у кримінальну справу за дорученням Регіонального центру з надання безоплатної вторинної допомоги і він діяв на підставі чинного свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.

Проаналізувавши законодавство, [суд дійшов висновку](#), що одночасне здійснення адвокатом захисту обвинуваченого у кримінальному провадженні, в якому державне обвинувачення підтримується прокурорами Київської обласної прокуратури, та обіймання ним посади старшого інспектора у цій же прокуратурі суперечить інтересам обвинуваченого, і відвів захисника.

Після появи [публікації](#) про таку ухвалу суду (справа №373/1993/21) голова Комітету Олексій Шевчук звернувся до КДКА Житомирської області зі скаргою на поведінку адвоката. Але там не побачили ознак дисциплінарного проступку. Це рішення було оскаржене до ВКДКА, де, перевіривши відомості, таки порушили дисциплінарну справу.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/ikjzxi>

4. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

Система державних гарантій здійснення адвокатської діяльності є запобіжником від впливу на адвоката. Натомість відсутність відповідальності фактично дає можливість безкарного порушення засад Конституції України і чинного законодавства про адвокатуру.

Аби усунути цю прогалину, група народних депутатів внесла до Верховної Ради проект Закону [№12320 від 16.12.2024](#) «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення дотримання гарантій адвокатської діяльності». Участь у підготовленні проекту взяли представники Комітету НААУ.

Автори законодавчої ініціативи відзначають, що проблема ототожнення адвоката з клієнтом набула особливої гостроти. Це пов'язано, зокрема, з різким зростанням кількості кримінальних проваджень щодо кримінальних правопорушень, пов'язаних зі збройною агресією РФ, а також розглядом судових справ щодо обмеження прав осіб, пов'язаних з державою-агресором.

Кожен такий факт викликає занепокоєння у суспільстві, що часто проектується на адвокатів, які, виконуючи свій професійний обов'язок, здійснюють захист прав та законних інтересів своїх клієнтів. При цьому йдеться не про епізодичні випадки такого ототожнення, а про системну проблему, яка потребує свого вирішення, оскільки завдає шкоди як окремим адвокатам, так і інституту адвокатури загалом.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/embycs>.

**НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ**

